C/2025/2782

22.5.2025

RECOMANDAREA A CONSILIULUI

din 13 mai 2025

privind politica economică a zonei euro

(C/2025/2782)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 136 coroborat cu articolul 121 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3) litera (a),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice ([2]), în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) La 4 noiembrie 2024, Eurogrup, în configurație deschisă, a emis o declarație privind competitivitatea economiei europene (denumită în continuare „declarația Eurogrup”), în care a subliniat necesitatea unor acțiuni urgente pentru a aborda întârzierile în materie de productivitate, inovare și competitivitate ale Uniunii prin investiții ambițioase și reforme structurale. Acest apel la acțiune a fost ulterior consolidat de Consiliul European, care a emis Declarația de la Budapesta privind noul pact pentru competitivitatea europeană la 8 noiembrie 2024 (denumită în continuare „declarația Consiliului European”). Declarația Eurogrup și declarația Consiliului European reflectă concluziile generale ale raportului intitulat „Viitorul competitivității europene” (denumit în continuare „raportul Draghi”) și ale raportului intitulat „Mult mai mult decât o piață” (denumit în continuare „raportul Letta”) și demonstrează o înțelegere comună a provocărilor cu care se confruntă economia Uniunii și a oportunităților de care poate profita. Acestea oferă contextul pentru punerea în aplicare a noului cadru de guvernanță economică (denumit în continuare „cadrul”), ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului (UE) 2024/1263, a Regulamentului (UE) 2024/1264 al Consiliului ([3]) și a Directivei (UE) 2024/1265 a Consiliului ([4]) la 30 aprilie 2024. Cadrul vizează asigurarea sustenabilității datoriei publice și promovează o creștere durabilă și favorabilă incluziunii prin realizarea de reforme și investiții prioritare. Planurile pe termen mediu prezentate în cadrul menționat de statele membre până în prezent pun accentul pe reformele și investițiile care vizează îmbunătățirea competitivității. Recomandarea Consiliului privind politica economică a zonei euro, ca parte a semestrului european pentru coordonarea politicilor economice, furnizează o evaluare a politicii macroeconomice pentru zona euro, inclusiv în ceea ce privește aspectele fiscale și nefiscale. Prin evidențierea principalelor provocări, precum și a priorităților și recomandărilor macrostructurale și instituționale adresate în mod colectiv zonei euro în ansamblu și statelor sale membre, prezenta recomandare oferă o platformă de discuții în materie de politici cu privire la domeniile de interes comun ale statelor membre din zona euro.

([1]) JO L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) JO L 306, 23.11.2011, p. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Regulamentul (UE) 2024/1264 al Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii de deficit excesiv (JO L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).
([4]) Directiva (UE) 2024/1265 a Consiliului din 29 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2011/85/UE privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

(2) Zona euro a dat dovadă de o remarcabilă reziliență macroeconomică și socială, menținând o dezinflație rapidă, cu un impact minim asupra ocupării forței de muncă. La acest rezultat pozitiv a contribuit și capacitatea zonei euro de a absorbi șocurile și de a se redresa, astfel cum s-a văzut în răspunsul său la pandemia de COVID-19 și la criza energetică. Această reziliență se datorează în mare parte răspunsului prompt, decisiv și comun al Uniunii, inclusiv al Băncii Centrale Europene (BCE) și al statelor membre, în materie de politici, care a contribuit la amortizarea economiei în fața crizelor majore. În acest sens, situația bugetară solidă din mai multe state membre în 2019, activarea rapidă a clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere și noile instrumente ale Uniunii, cum ar fi NextGenerationEU și SURE, alături de cadrul financiar multianual (CFM), au oferit zonei euro o marjă de manevră bugetară esențială, permițând un răspuns bugetar eficace. Transformarea structurală a zonei euro în ultimul deceniu a consolidat, de asemenea, reziliența acesteia. Piețele forței de muncă au devenit mai flexibile, iar sistemele financiare au demonstrat o robustețe mult mai mare decât în timpul crizei financiare mondiale. În perioada de după pandemia de COVID-19, consumul privat a beneficiat de o piață puternică a forței de muncă și de măsuri solide pentru sprijinirea politicilor, chiar dacă rata de economisire a rămas ridicată. Investițiile publice au fost consolidate prin Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) și prin alte fonduri ale Uniunii. Investițiile private au fost mult mai puțin dinamice, în special din 2022, în contextul înăspririi condițiilor financiare și al incertitudinii macroeconomice generalizate la nivel mondial. Între timp, contribuția exporturilor nete la creșterea PIB-ului a fost ușor pozitivă din cauza dinamicii slabe a importurilor, în timp ce, mai recent, exporturile au fost afectate de fragmentarea și restricțiile din ce în ce mai mari ale comerțului. În viitor, după 0,4 % în 2023, conform previziunilor, creșterea PIB-ului real va rămâne modestă, la aproximativ 0,8 % în 2024, dar va crește până la 1,3 % în 2025 și la 1,6 % în 2026. Se preconizează că un consum privat mai puternic va stimula accelerarea activității în 2025 și 2026, pe fondul unor creșteri susținute, deși mai lente, ale salariilor reale și al creșterii ocupării forței de muncă. Se preconizează că în următorii doi ani investițiile totale vor crește treptat, fiind sprijinite atât printr-o redresare a investițiilor private, cât și prin investiții publice puternice, finanțate la nivel național și la nivelul UE, și totodată că o creștere a cererii externe va sprijini exporturile.

(3) Inflația totală a crescut în urma crizei energetice la niveluri ridicate (atingând un nivel maxim de 10,6 % în octombrie 2022 pentru media zonei euro), dar se preconizează că va scădea la 2,1 % în 2025 și va continua să scadă la 1,9 % în 2026. Diferențele de inflație din zona euro, care s-au mărit în anul 2022, s-au redus între timp și se preconizează că vor rămâne apropiate de valorile medii istorice. Procesul de dezinflație reflectă în mare măsură o inversare a forțelor exogene care a condus la creșteri puternice ale prețurilor la energie, alimente și servicii în ultimii trei ani. Acesta arată, de asemenea, impactul măsurilor decisive de politică luate de BCE. Ca răspuns la creșterea inițială a inflației, BCE a pus în aplicare o serie de majorări ale ratei dobânzii, cu scopul de a menține anticipațiile inflaționiste stabile și de a ține prețurile sub control și, în același timp, de a începe să își reducă portofoliile de active. Gradul de restricționare a politicii monetare a fost temperat recent, pentru a se asigura că inflația se stabilizează în mod sustenabil la obiectivul pe termen mediu de 2 % al BCE.

(4) Piețele forței de muncă au rămas puternice în 2024, în pofida deteriorării activității economice. Ocuparea forței de muncă a crescut cu 3 milioane în zona euro între sfârșitul anului 2022 și jumătatea anului 2024, iar numărul de locuri de muncă a atins un nivel record. Creșterea ocupării forței de muncă a fost puternică pentru toate grupele de vârstă, indiferent de sex și de nivelul de instruire. De asemenea, participarea la forța de muncă a crescut, atingând un nou nivel record în 2024, deși există în continuare provocări în special pentru femei, pentru lucrătorii tineri și în vârstă, pentru romi și pentru persoanele cu handicap. La fel ca multe alte economii avansate, zona euro a beneficiat de fluxuri mari de migrație, inclusiv din Ucraina și din alte zone, care au contribuit la oferta de forță de muncă și la reducerea deficitului de forță de muncă și de competențe în unele sectoare și țări. Rata șomajului în zona euro s-a stabilizat aproximativ la 6,3 %, un nivel minim istoric, în octombrie 2024. Tendința de creștere a deficitului de forță de muncă și de competențe, care a fost determinată de scăderea populației în vârstă de muncă și de cererea de noi competențe și a fost agravată de redresarea rapidă în urma recesiunii provocate de pandemie, a scăzut recent într-o oarecare măsură. Cu toate acestea persistă deficite semnificative de forță de muncă în mai multe sectoare. Profiturile mari ale întreprinderilor și dinamica bilanțului au contribuit la o cerere de forță de muncă solidă. Recent, ponderea întreprinderilor care declară că forța de muncă este un factor care le limitează producția și rata locurilor de muncă vacante au scăzut de la vârfurile lor istorice, deși rămân ridicate, situându-se peste nivelurile anterioare pandemiei.

(5) În 2023 și 2024, salariile nominale au crescut ca urmare a unei inflații ridicate și a unei piețe a forței de muncă tensionate. În trimestrul II 2024, remunerația nominală per angajat a crescut cu 4,5 % (media zonei euro) comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023, o rată ușor mai scăzută decât cea care a fost observată în anul 2023. Previziunile Comisiei din toamna anului 2024 estimează o creștere robustă a salariilor nominale în 2024, preconizându-se o moderare în 2025. Salariile reale, care au scăzut în 2022 și în prima jumătate a anului 2023, au început să se redreseze în al treilea trimestru al anului 2023. Creșterea cotei de profit în ultimii ani și scăderea ulterioară a acesteia sugerează că întreprinderile absorb creșteri ale salariilor prin reducerea marjelor de profit și nu prin creșterea prețurilor. Redresarea treptată în curs a salariilor reale reflectă în mare măsură dinamica redresării, iar anticipațiile actuale privind creșterea salariilor nominale și a productivității par a fi în concordanță cu revenirea la ținta de inflație

pe termen mediu de 2 %. Veniturile din partea inferioară a distribuției veniturilor au fost sprijinite atât prin transferuri guvernamentale, cât și prin creșteri ale salariului minim în ultimul an. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a promova salarii adecvate și locuri de muncă de calitate, deoarece riscul de sărăcie rămâne doar marginal mai scăzut decât în 2019, iar dificultățile financiare ale gospodăriilor rămân ridicate după ce au crescut în timpul crizei energetice, atât pentru gospodăriile cu cele mai mici venituri, cât și pentru gospodăriile cu venituri medii inferioare.

(6) Zona euro are probleme structurale de lungă durată, care îi afectează competitivitatea. Printre problemele respective se numără stagnarea productivității, bariere pe piața internă, investiții private insuficiente, inovarea limitată și difuzarea limitată a tehnologiilor digitale, prețurile ridicate la energie și sarcina administrativă. Creșterea productivității totale a factorilor – un indicator al productivității care elimină creșterea ocupării forței de muncă și a capitalului – a stagnat în ultimele decenii, mai mult decât în alte regiuni internaționale similare, cum ar fi Statele Unite. Această situație generează preocupări cu privire la capacitatea zonei euro de a menține competitivitatea într-un mediu global marcat de schimbări tehnologice rapide. Răspunsul la aceste provocări necesită o abordare multidimensională. Abordarea respectivă include accelerarea inovării și dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri digitale avansate cu emisii zero și cu emisii scăzute, inclusiv prin încurajarea ajustării modelelor de afaceri și abordarea deficitului de competențe, precum și prin îmbunătățirea accesului la infrastructura digitală, acolo unde este necesar. În plus, rămâne esențial să se faciliteze difuzarea inovării între sectoare și întreprinderi, să crească competențele forței de muncă, în special competențele verzi și digitale, și să se reducă sarcina administrativă, menținând în același timp obiectivele de politică și protecția standardelor Pactului verde. De asemenea, aprofundarea pieței interne, prin eliminarea barierelor și asigurarea punerii corecte în aplicare, a unei mai bune aplicări și a respectării normelor privind piața internă, în special prin integrarea piețelor de capital ale Uniunii, sunt esențiale pentru stimularea competitivității zonei euro. În plus, prețurile mai mari la energie decât la omologii internaționali erodează competitivitatea din punctul de vedere al costurilor a mai multor industrii. Acest lucru dezavantajează întreprinderile, în special industriile mari consumatoare de energie care se bazează pe petrol și gaze.

(7) Uniunea se remarcă la nivel mondial în ceea ce privește cercetarea fundamentală (sau de bază), are niveluri de cheltuieli publice pentru cercetare și dezvoltare (C&D) comparabile cu ale concurenților săi, dar înregistrează întârzieri în ceea ce privește cercetarea aplicată și transformarea rezultatelor cercetării în produse vandabile, în special inovarea digitală de înaltă tehnologie. Este extrem de important ca zona euro și Uniunea să nu rămână în urma altor economii majore în ceea ce privește tendințele actuale în materie de inovare, inclusiv tranziția verde, digitalizarea, inteligența artificială (IA), semiconductorii și informatica cuantică, spațiul și biotehnologia. Având în vedere importanța lor din ce în ce mai mare, dezvoltarea capacităților în domeniul tehnologiilor digitale strategice și exploatarea punctelor forte ale Uniunii sunt esențiale, pentru a consolida poziția UE de lider mondial în domeniul tehnologiei, a suveranității tehnologice și a rezilienței sale, și pentru a menține autonomia strategică deschisă a Uniunii. În plus, barierele din calea mobilității cunoștințelor și a talentelor în țările europene pot împiedica realizarea deplină a potențialului Uniunii în materie de inovare, productivitate și competitivitate. Stimularea productivității va necesita o accelerare a inovării și stimularea investițiilor în C&D, în special din partea sectorului privat, inclusiv prin investiții publice specifice și bine calibrate în C&D, care pot mobiliza eforturile private în domeniul C&D. Investițiile în capitalul uman au devenit vitale pe măsură ce economiile se confruntă cu presiunile schimbărilor tehnologice și demografice rapide. Deși rata de absolvire a învățământului terțiar în Europa se îmbunătățește în general, există un declin îngrijorător al performanței în ceea ce privește competențele de bază în rândul tinerilor și progrese mult prea limitate în ceea ce privește participarea adulților la învățare, care împiedică rezultatele educației și creșterea productivității în viitorul apropiat. În plus, dubla tranziție către digitalizare și înverzire necesită dezvoltarea de noi competențe, de la competențe de bază la competențe mai avansate și specializate. Toate aceste provocări trebuie să fie abordate prin inițiative specifice de educație și formare de-a lungul întregului ciclu de viață. Acordând prioritate educației, formării și dezvoltării competențelor, Uniunea poate stimula inovarea, productivitatea și competitivitatea.

(8) Întreprinderile din Uniune au nevoie de condiții favorabile care să faciliteze economiile de scară și să le stimuleze creșterea și extinderea și să le ajute să prospere pe piețele mondiale. Potrivit sondajelor, complexitatea mediului de reglementare, existența obligațiilor de raportare cumulative și a normelor fiscale complicate afectează adesea deciziile de investiții ale întreprinderilor și perspectivele de extindere în zona euro și în Uniune. Tensiunile geopolitice, riscurile de geofragmentare, restricțiile comerciale și preocupările în materie de securitate economică care afectează accesul la materii prime și tehnologii critice au, de asemenea, un impact asupra creșterii acestora. Accelerarea tranziției către o economie mai circulară ar contribui la remedierea deficitului de materii prime critice, în timp ce stimularea investițiilor cu partenerii internaționali ai Uniunii poate consolida și mai mult competitivitatea industriei europene, inclusiv prin inițiativa „Global Gateway” și abordarea „Echipa Europa”. Mobilizarea resurselor pentru sectoarele care prezintă un potențial de creștere ridicată a productivității necesită eliminarea blocajelor din calea

realocării capitalului și a forței de muncă. Pe piața energiei, dezvoltarea unor interconexiuni suficiente și eficiente din punctul de vedere al costurilor ale rețelei și utilizarea eficientă a celor existente, în special la nivel transfrontalier, sunt esențiale pentru conectarea producătorilor și a consumatorilor din zone geografice extinse. În plus, pentru a permite răspunsul în partea de consum, pentru a spori rolul flexibilității și pentru a contribui la reducerea costurilor energiei, este esențial să se crească eficiența energetică și să se implementeze și utilizeze tehnologii cu emisii zero și cu emisii scăzute, inclusiv prin intermediul comunităților energetice. Eliminarea sarcinii administrative inutile și facilitarea și accelerarea acordării autorizațiilor pot sprijini activitatea întreprinderilor și investițiile. Reformele structurale, cum ar fi cele sprijinite de fondurile Uniunii, incluse în planurile bugetar-structurale pe termen mediu, contribuie la stimularea competitivității statelor membre. Creșterea și dezvoltarea durabile și favorabile incluziunii contribuie la reducerea disparităților dintre regiunile europene și promovează convergența socială ascendentă. Cu toate acestea, la peste 30 de ani de la crearea pieței interne, întregul potențial al acesteia rămâne insuficient exploatat. Politicile de creștere a productivității la nivel național ar putea fi mai bine identificate, prioritizate și coordonate. Nu toate statele membre au instituit consilii naționale pentru productivitate în acest scop sau au utilizat în mod eficace potențialul celor instituite. Intensificarea convergenței în materie de reglementare și a integrării economice ar putea stimula investițiile private, productivitatea și capacitatea de inovare, precum și diversificarea și securitatea lanțurilor de aprovizionare pentru întreprinderile din Uniune. Uniunea va trebui, de asemenea, să abordeze cu atenție posibilele compromisuri între implicarea în continuare în comerțul deschis și consolidarea securității economice, pe de o parte, și realizarea obiectivelor Pactului pentru o industrie curată și asigurarea unor condiții de concurență echitabile la nivel global prin utilizarea în continuare a instrumentelor de apărare comercială împotriva practicilor comerciale neloiale, pe de altă parte. Acest lucru necesită o abordare coordonată și o complementaritate a politicilor, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul Uniunii.

(9) Economisirea este abundentă în zona euro. Dacă sunt canalizate către investiții productive prin intermediul piețelor de capital, economiile pot oferi un sprijin financiar semnificativ pentru tranziția verde și cea digitală, contribuind la eliminarea decalajului în materie de competitivitate. O mare parte a întreprinderilor din zona euro se bazează pe sectorul bancar ca sursă de finanțare, deși, în ultimii ani, condițiile stricte de finanțare bancară au îngreunat investițiile. Cu toate acestea, costul creditelor acordate întreprinderilor este în scădere, aliniindu-se la scăderea ratelor de politică monetară. Capitalul de risc și finanțarea nebancară, în special pentru întreprinderile inovatoare, nu sunt disponibile la fel ca în Statele Unite. Deși investițiile publice, cu sprijinul MRR și al altor fonduri ale Uniunii, pot juca un rol, răspunsul la provocarea de a spori competitivitatea zonei euro, sprijinind investiția verde și cea digitală, implică nevoi mari de finanțare privată. Este important să existe piețe de capital deschise, integrate și funcționale pentru a sprijini fluxul de investiții private către inovare și pentru a asigura un nivel de finanțare adecvat pentru nevoile respectivei provocări în materie de investiții. O uniune europeană a economiilor și investițiilor, astfel cum s-a sugerat în rapoartele Letta și Draghi, ar putea promova competitivitatea și buna funcționare a sectoarelor financiar și bancar pentru a sprijini creșterea economică, a îmbunătăți competitivitatea și a contribui la valorificarea bogăției enorme de economii private, în scopul de a oferi finanțare adecvată pentru oportunitățile de investiții. În general, acest lucru ar putea contribui la facilitarea finanțării inovării, a decarbonizării industriale și a tranziției verzi și a celei digitale. Cu toate acestea, creșterea rezervei de proiecte în care se poate investi în zona euro ar necesita, de asemenea, o integrare mai profundă a piețelor de bunuri și servicii, precum și o simplificare a reglementărilor. În declarația Eurogrup, Eurogrup și-a reiterat angajamentul de a finaliza uniunea bancară în conformitate cu declarația Eurogrup în configurație deschisă din 16 iunie 2022.

(10) Crizele recente și reacția necesară în materie de politici au condus la creșterea nivelului datoriei publice și la deficite semnificative în unele state membre din zona euro. Această moștenire, împreună cu creșterea costurilor legate de îmbătrânirea populației, reprezintă o provocare pentru sustenabilitatea finanțelor publice în următorii ani. Factorii de decizie politică vor trebui să creeze rezerve bugetare și să investească într-o tranziție verde și digitală echitabilă, în reziliența socială și economică, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale, în securitatea energetică și, dacă este necesar, în consolidarea capabilităților de apărare. Atingerea acestui echilibru va necesita stabilirea atentă a ordinii de prioritate a cheltuielilor publice și coordonarea politicilor, pentru a asigura că investițiile necesare pentru a realiza o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii și pentru a spori reziliența pot fi sprijinite. Politicile bugetare prudente vor contribui la un mix echilibrat de politici, în timp ce stabilitatea financiară va juca un rol esențial în consolidarea bazelor economice ale zonei euro și în asigurarea poziției acesteia în economia mondială. Se preconizează că noul cadru de guvernanță economică și, în special, utilizarea creșterii cheltuielilor nete ca indicator operațional unic în punerea în aplicare a Pactului de stabilitate și de creștere vor consolida rolul stabilizatorilor automați în zona euro.

(11) După ce a atins un nivel maxim în primul trimestru al anului 2021, ponderea medie a datoriei publice în PIB pentru statele membre din zona euro a fost în scădere, ajungând la 88,9 % din PIB la sfârșitul anului 2023. Se preconizează că ponderea datoriei agregate va crește ușor în perioada 2024-2025 (la 89,6 % din PIB). Această creștere preconizată reflectă costuri mai ridicate cu serviciul datoriei, în combinație cu o încetinire a creșterii nominale a PIB-ului din

cauza scăderii inflației, în timp ce deficitele primare ridicate continuă să afecteze dinamica datoriei. În același timp, se preconizează că ajustările datorie-deficit vor avea un efect de creștere asupra datoriei în perioada 2024-2025. Ponderea datoriei publice diferă de la o țară la alta: până la sfârșitul anului 2025, se preconizează că majoritatea statelor membre vor avea o pondere a datoriei în PIB mai mică decât în 2020. Cu toate acestea, 11 state membre din zona euro ar avea în continuare ponderi ale datoriei de peste 60 %, cinci state membre rămânând la un nivel peste 100 %. Având în vedere că datoria pentru zona euro este încă peste nivelurile anterioare pandemiei și că provocările în materie de sustenabilitate sunt predominante în multe state membre, sunt necesare strategii susținute, diferențiate, etapizate și realiste de reducere a datoriei, în conformitate cu noul cadru de guvernanță economică, pentru a asigura sustenabilitatea datoriei și pentru a reconstrui rezervele bugetare. În același timp, reformele și investițiile ar consolida creșterea PIB-ului, contribuind, de asemenea, la sustenabilitatea finanțelor publice. Se estimează că orientarea fiscală în zona euro a fost restrictivă în 2024, și anume 0,5 % din PIB, și se preconizează că va fi ușor restrictivă în 2025, și anume puțin peste 0,25 % din PIB. Punerea în aplicare corespunzătoare a noului cadru bugetar ar implica o orientare fiscală ușor restrictivă a zonei euro și în 2026. După expansiunile puternice din ultimii ani, acest lucru este adecvat pentru zona euro, deși există diferențe mari între statele membre, în special în ceea ce privește pozițiile lor bugetare individuale. Având în vedere necesitatea de a consolida în continuare sustenabilitatea finanțelor publice și de a sprijini în continuare procesul dezinflaționist în curs, sunt necesare politici prudente. Consolidarea bugetară treptată și diferențiată, combinată cu reforme și investiții, precum și disponibilitatea MRR și a altor fonduri ale Uniunii sunt menite să protejeze creșterea economică și să stimuleze creșterea potențială în zona euro.

(12) Consolidarea finanțelor publice este esențială pentru abordarea crizelor viitoare și pentru asigurarea sustenabilității sistemelor de pensii, de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung. Conform previziunilor, cheltuielile legate de îmbătrânirea populației vor crește, cu variații semnificative de la un stat membru la altul, determinate în special de creșterea costurilor cu pensiile, precum și a costurilor cu asistența medicală și cu îngrijirea pe termen lung. Ajustarea necesară a finanțelor publice prezintă provocări, subliniind necesitatea de a gestiona cu atenție veniturile și cheltuielile. În zona euro, veniturile publice au rămas, în medie, stabile la aproximativ 45,6 % din PIB în ultimele două decenii, în timp ce cheltuielile au crescut în timpul crizei financiare și al pandemiei de COVID-19. Se preconizează că ponderea veniturilor a crescut în 2024, din cauza veniturilor excepționale provenite din impozite și contribuții sociale legate de o piață a forței de muncă puternică, și se preconizează că va continua să crească în 2025, ca urmare a măsurilor discreționare în materie de venituri. Cu toate acestea, este posibil ca structura actuală a veniturilor fiscale să nu fie întotdeauna optimă, iar sarcina fiscală asupra costului forței de muncă în zona euro este relativ ridicată în comparație cu alte economii avansate. Acest lucru este deosebit de relevant în contextul necesității de a maximiza participarea pe o piață a forței de muncă puternică, unde deficitul de forță de muncă reprezintă un motiv de îngrijorare. Ar fi benefică o reorientare a sarcinii fiscale de la impozitarea veniturilor salariale la alte impozite care pot avea un impact mai redus asupra creșterii economice și care au un efect mai mic de denaturare, cum ar fi impozitele pe proprietate sau taxele de mediu. Revizuirile specifice ale stimulentelor din sistemele fiscale și de prestații sociale, precum și politicile active în domeniul pieței forței de muncă și furnizarea de servicii de educație și îngrijire timpurie și de îngrijire pe termen lung de calitate și la prețuri accesibile ar putea contribui la atenuarea deficitului de forță de muncă și la menținerea în același timp a unui flux stabil de venituri, sprijinindu-se ajustarea necesară a finanțelor publice. Măsurile de combatere a planificării fiscale agresive, a evitării obligațiilor fiscale și a evaziunii fiscale pot contribui, de asemenea, la sporirea eficienței și a echității sistemelor fiscale, sprijinind în același timp redresarea și creșterea veniturilor. Deși ponderea totală a cheltuielilor în PIB a scăzut din 2021, aceasta rămâne ridicată în comparație cu nivelurile anterioare pandemiei de COVID-19. Se preconizează că ponderea cheltuielilor se va stabiliza la aproximativ 49,6 % din PIB în 2024-2025, deoarece limitările cheltuielilor curente primare legate de punerea în aplicare a noului cadru bugetar al Uniunii ar fi compensate de creșterea cheltuielilor cu dobânzile.

(13) Sistemul financiar al zonei euro s-a dovedit a fi solid, în contextul creșterii rapide a ratelor dobânzilor, și se confruntă în prezent cu un context macroeconomic incert, cu o cerere de împrumuturi modestă și cu vulnerabilități în sectorul imobiliar din mai multe state membre. În ultimii ani, rentabilitatea puternică a întreprinderilor a ajutat întreprinderile să își onoreze datoriile, în pofida înăspririi condițiilor de finanțare. Cu toate acestea, creșterea economică slabă și creșterea costurilor cu forța de muncă pot spori vulnerabilitățile în unele sectoare. În special, prețurile proprietăților imobiliare comerciale au scăzut drastic, ceea ce a generat preocupări cu privire la serviciul datoriei, în timp ce evoluțiile prețurilor locuințelor au variat puternic de la un stat membru la altul. Reziliența sectorului bancar a fost sprijinită de un cadru prudențial solid, care include cerințe de capital mai ridicate și aplicarea unor măsuri bazate pe debitori. Creditele neperformante rămân scăzute, dar prezintă semne de deteriorare în sectorul imobiliar. Sectorul financiar nebancar aflat în creștere se confruntă, de asemenea, cu vulnerabilități atunci când neconcordanțele de lichidități nu sunt atenuate, iar efectul de levier este excesiv. Aceste vulnerabilități ar putea amplifica ajustările prețurilor în cazul unei corecții bruște a pieței,

RECOMANDĂ statelor membre din zona euro să ia măsuri atât în mod individual, inclusiv prin punerea în aplicare a planurilor lor de redresare și reziliență, cât și în mod colectiv în cadrul Eurogrup, în perioada 2025-2026, astfel încât:

1. **Competitivitate**

Să stimuleze prin măsuri de urgență productivitatea, prin facilitarea realocării resurselor către sectoarele cu productivitate ridicată și către sectoarele cu potențial ridicat de productivitate, prin îmbunătățirea funcționării și integrarea în continuare a piețelor de bunuri și servicii și prin reforme structurale. Să remedieze fragmentarea ecosistemelor de inovare și să consolideze capacitatea acestora de a genera inovații revoluționare, inclusiv în domeniul tehnologiilor și infrastructurilor digitale de vârf cu emisii zero și cu emisii scăzute, și să intensifice adoptarea de noi tehnologii digitale cu emisii zero și cu emisii scăzute și de activități inovatoare în sens mai larg. Să încurajeze cheltuielile întreprinderilor pentru cercetarea aplicată și inovații și tranziția către produse vandabile. Să urmărească politici de încurajare a adoptării de soluții digitale și de înaltă tehnologie în întreprinderi. Să sporească eficiența întreprinderilor și capacitatea lor de a atinge un nivel optim, în special prin aprofundarea pieței interne. Să îmbunătățească mediul de afaceri prin reducerea sarcinii administrative inutile și a complexității reglementărilor și prin eliminarea obstacolelor din calea investițiilor, menținând în același timp obiectivele de politică. Să se asigure că politica industrială este direcționată în mod eficace către sectoare și tehnologii strategice, garantând în același timp că sprijinul public este coordonat la nivel european, nu denaturează condițiile de concurență echitabile de pe piața internă și contribuie efectiv la competitivitatea zonei euro și la autonomia strategică deschisă a acesteia. Să încurajeze spiritul antreprenorial și crearea de noi întreprinderi.

Să dezvolte în mod accelerat o uniune europeană a economiilor și a investițiilor prin promovarea competitivității și bunei funcționări a sectoarelor financiar și bancar, pentru a sprijini creșterea economică și investițiile și pentru a îmbunătăți competitivitatea. Să finalizeze uniunea bancară prin continuarea lucrărilor cu privire la toate elementele încă nerezolvate ale acesteia, în conformitate cu declarația din iunie 2022 a Eurogrup în configurație deschisă, și să finalizeze reforma cadrului de gestionare a crizelor și de asigurare a depozitelor. Să realizeze progrese în ceea ce privește măsurile restante din Planul de acțiune privind uniunea piețelor de capital din 2020 și să asigure punerea în aplicare rapidă a măsurilor care au fost deja convenite, și să continue lucrările cu privire la măsurile identificate în declarația din martie 2024 a Eurogrup privind viitorul uniunii piețelor de capital, pentru a asigura piețe europene de capital profunde, funcționale și integrate, în beneficiul consumatorilor și al întreprinderilor. Să îmbunătățească accesul la finanțare adecvată pentru ca întreprinderile să se dezvolte și să investească, în special IMM-urile inovatoare, precum și accesul cetățenilor la o gamă mai largă de posibilități de investiții pe piețele de capital. Să valorifice sprijinul acordat de Uniune prin instrumente financiare specifice pentru a îmbunătăți accesul IMM-urilor la capital, în special în scopuri de inovare și extindere, maximizând astfel impactul finanțării din partea Uniunii. Să mobilizeze capital de risc, în special pentru întreprinderile nou-înființate și cele în curs de extindere, prin piețe de capital europene funcționale și integrate, pentru a canaliza economiile și capitalul de risc atât din interiorul, cât și din afara Uniunii.

Să promoveze perfecționarea și recalificarea forței de muncă și locurile de muncă de calitate pentru a spori productivitatea, în special în contextul schimbărilor demografice, și pentru a sprijini o tranziție verde și digitală echitabilă. Să îmbunătățească în continuare participarea pe piața forței de muncă, inclusiv prin consolidarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă. Să îmbunătățească politicile în materie de educație și formare, inclusiv politici pentru educația și formarea profesională, pentru a îmbunătăți rezultatele în materie de educație și pentru a asigura o mai bună corelare între cererea și oferta de competențe.

Să promoveze investițiile tangibile și intangibile în tehnologii critice, în infrastructură și în domenii prioritare comune, cum ar fi tranziția digitală și tranziția verde, securitatea energetică și consolidarea capabilităților de apărare, prin mobilizarea capitalului privat și asigurarea investițiilor publice necesare, evitând în același timp denaturarea pieței interne. Să stimuleze investițiile în C&D, în special prin facilitarea cheltuielilor sectorului privat prin îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru investiții, prin punerea în aplicare a reformelor structurale și prin îmbunătățirea coordonării finanțării publice, inclusiv la nivelul Uniunii. Să continue punerea în aplicare rapidă a planurilor de redresare și reziliență și să utilizeze pe deplin programele politicii de coeziune. Să sporească eficacitatea măsurilor de politică ce vizează creșterea productivității prin asigurarea faptului că măsurile au fost identificate, coordonate și s-a stabilit o ordine a priorităților în mod adecvat, inclusiv prin îmbunătățirea guvernanței, implicarea autorităților locale și regionale și utilizarea mai eficace a consiliilor naționale pentru productivitate.

2. **Reziliență**

Să faciliteze integrarea grupurilor subreprezentate pe piața forței de muncă, în special a femeilor, a tinerilor, a persoanelor în vârstă, a persoanelor slab calificate, precum și a persoanelor cu dizabilități și a persoanelor care provin dintr-un context de migrație. Să elimine obstacolele din calea participării la forța de muncă, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la educația și îngrijirea timpurie și la îngrijirea pe termen lung, precum și a calității acestora. Să ia măsuri pentru a îmbunătăți condițiile de muncă precare și pentru a facilita migrația legală gestionată a resortisanților țărilor terțe care să fie angajați în profesii pentru care există un deficit de forță de muncă, în complementaritate cu mobilitatea echitabilă a forței de muncă și cu valorificarea ofertei de forță de muncă și a competențelor din interiorul Uniunii.

În conformitate cu practicile naționale și respectând în același timp rolul partenerilor sociali, să consolideze condițiile care sprijină creșterea durabilă a salariilor și a productivității, în special pentru persoanele cu venituri mici și medii. Negocierile salariale ar trebui să ia în considerare dinamica competitivității relative și să evite să contribuie la divergențe de durată în materie de competitivitate în cadrul zonei euro. Să asigure implicarea efectivă a partenerilor sociali în

procesul de elaborare a politicilor și să consolideze dialogul social. Să promoveze securitatea și sănătatea în muncă în toate sectoarele. Atunci când implementează noi tehnologii, să adopte o abordare centrată pe factorul uman.

Să consolideze stimulentele pentru muncă prin transferarea sarcinii fiscale de la forța de muncă, inclusiv prin reforme specifice ale sistemelor fiscale și de prestații sociale. Să ia măsuri de combatere a sărăciei prin menținerea și consolidarea unor sisteme pentru protecție socială și incluziune adecvate și durabile, inclusiv prin îmbunătățirea accesului la locuințe la prețuri accesibile și durabile.

Să elaboreze și să pună în aplicare o strategie cuprinzătoare la nivelul Uniunii pentru a completa și a reuni strategiile naționale pentru electrificare eficace și tranziția verde, inclusiv printr-o creștere puternică a producției și utilizării de energie din surse regenerabile și prin reduceri suplimentare ale utilizării combustibililor fosili importați. În special, interconexiunile de rețea suficiente, rentabile și eficiente, în special interconexiunile transfrontaliere, sunt esențiale pentru conectarea producătorilor și a consumatorilor din zone geografice extinse. Să intensifice eforturile de îmbunătățire a gradului de pregătire pentru evoluții nefavorabile, inclusiv pentru schimbări climatice și riscuri geopolitice și legate de natură, în special în regiunile cele mai expuse unor astfel de riscuri.

3. **Stabilitate macroeconomică și financiară**

Să asigure respectarea noului cadru bugetar pentru a îmbunătăți sustenabilitatea datoriei și a promova creșterea economică durabilă și să se asigure că creșterea anuală a cheltuielilor nete în fiecare stat membru nu depășește nivelul maxim recomandat de Consiliu. Acest lucru ar trebui să conducă la ajustări bugetare diferențiate în mod corespunzător și, în 2025 și 2026, ar trebui să aibă drept rezultat o orientare fiscală generală ușor restrictivă a zonei euro.

Atunci când stabilesc strategiile bugetare, să îmbunătățească calitatea și eficiența măsurilor privind cheltuielile și veniturile. Să reducă evitarea obligațiilor fiscale și evaziunea fiscală, să combată planificarea fiscală agresivă și să alinieze strategiile fiscale la obiectivele de politică, cum ar fi redirecționarea sarcinii fiscale dinspre forța de muncă către baze fiscale care denaturează mai puțin concurența.

Să monitorizeze riscurile la adresa stabilității macrofinanciare legate de calitatea activelor și de reevaluarea activelor, inclusiv riscurile legate de climă și de mediu, și să consolideze setul de instrumente de reglementare pentru sectorul intermedierii financiare nebancare, astfel cum este necesar pentru a putea gestiona și atenua riscurile identificate.

În adoptarea de măsuri suplimentare pentru aprofundarea uniunii economice și monetare (UEM), să țină seama de învățămintele desprinse din conceperea și punerea în aplicare a răspunsului cuprinzător al Uniunii în materie de politică economică la criza provocată de pandemia de COVID-19. Să facă în continuare progrese în ceea ce privește aprofundarea UEM cu respectarea deplină a pieței interne a Uniunii și într-un mod deschis și transparent față de statele membre care nu fac parte din zona euro. Să continue să consolideze rolul monedei euro pe plan internațional și să înregistreze noi progrese în activitatea dedicată monedei euro digitale.

Adoptată la Bruxelles, 13 mai 2025.

Pentru Consiliu

Președintele

A. DOMAŃSKI